

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije

V služenju ljudem na poti

✉ Robin Schweiger

Jezuitsko združenje za begunce je nastalo leta 1980 na pobudo takratnega vrhovnega predstojnika Družbe Jezusove p. Pedra Arrupeja, saj ga je pretreslo, ko je videl vietnamske ljudi na čolnih (boat people), ki so zaradi preganjanja zapustili svojo deželo. P. Arrupe je poslal pismo vsem provincialom Družbe Jezusove in jih vprašal, kaj lahko storimo za te ljudi. In nastala je pobuda, da bi jim pomagali tako, da bi ustanovili organizacijo, ki bi pomagala takim ljudem na poti. Tako danes ta nevladna organizacija deluje v več kot 70 državah po svetu.

Širši kontekst Evropske begunske tematike

O beguncih se bolj malo piše, razen za svetovni dan beguncev, ki je 20. junija. Takrat se veliko piše in govori o beguncih, o njihovih pravicah, težavah, problemih, skratka izzivih, s katerimi se soočajo begunci v novi deželi ali na poti v kakšno državo. Pa tudi kakšna pozitivna zgodba se najde, kjer pokažejo, kako so se begunci že integrirali v družbo. Letos pa se je veliko pisalo o t. i. kvotah, to je številu beguncev, ki naj bi jih sprejele evropske države, saj Italija in Grčija ne zmoreta več sprejeti toliko beguncev.

Eden največjih problemov, ko govorimo ali pišemo o beguncih v Evropi,

je predvsem v trdnjavski mentaliteti Evrope. Evropa je in postaja vedno bolj trdnjava, v katero je težko vstopiti po legalni poti. Zato se morajo begunci poslužiti poti raznih kriminalnih družb, da jim na tej poti pomagajo. Če pogledamo onstran schengenske meje, lahko opazimo velik pritisk na zunanje meje Evrope. Razni vojaški konflikti, vojne, krize in revščina na Bližnjem vzhodu in v Afriki samo povečujejo pritiske na zunanje evropske meje.

Evropa bi morala zapustiti svojo trdnjavsko mentaliteto in bolj odpreti vrata organiziranemu priseljevanju. Italijansko združenje za begunce Center Astalli že dalj časa lobira za t. i. humanitarne kanale, da bi se izognili novim žrtvam v Sredozemskem morju. Če bodo uslišani, ne vemo, a gotovo je treba nekaj storiti, da bi Sredozemlje ne bilo več pokopališče za mnoge, ki prihajajo v Evropo. Največ pribežnikov prihaja iz Sirije, kjer že štiri leta traja vojaški konflikt. Milijoni so že zapustili to deželo. Prihajajo pa tudi iz Somalije, Iraka, Eritreje in Afganistana. Dolga leta so mnogi Sirci in tudi drugi prečkali turško-grško kopensko mejo, a ker so nadzor nad to mejo poosttrili, se je naval nanjo v zadnjih letih zmanjšal. Včasih je šel glavni begunski tok prav čez grško-turško kopensko mejo, sedaj pa so se stvari spremenile in so se že našle nove poti za prehod v EU. Naval beguncev je sedaj iz Turčije preko grških otokov.

Po navadi so te poti daljše in bolj nevarne za tiste, ki prečkajo mejo. Skratka, če presekaš eno pot, begunci takoj iščejo in običajno tudi najdejo novo pot prehoda v Evropsko unijo. Zato lahko razumemo, zakaj toliko ljudi v Libiji čaka na prehod v Italijo

oziroma v Evropsko unijo. Včasih je libijski voditelj Gadafi blokiral take odhode ljudi. Sedaj pa so razmere v tej državi še vedno kaotične, saj se po padcu režima polkovnika Gadafija še ne ve, kdo vodi to državo, vlada pa ni dovolj močna, da bi omejila odhode ljudi v Italijo.

Mnoge nevladne organizacije in tudi drugi poudarjajo, da rešitev za begunsko problematiko ni nadzor meja, temveč več prizadevanja za razvoj dežel, iz katerih prihajajo begunci. To pomeni tudi več razvojne in humanitarne pomoči za te dežele, v katerih že več let traja vojaški konflikt ali je močno navzoča revščina. Le tako se bodo stvari dolgoročno spremenile. Zato pa je treba imeti tudi strategijo. Le tako bomo lahko dolgoročno rešili problem beguncev.

Slovenija je del Evropske unije

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije se navdihuje ob Jesuit Refugee Service (angleška kratica JRS, Jezuitsko združenje za begunce), ki je mednarodna katoliška organizacija, katere poslanstvo je spremljati begunce, jim služiti ter zagovarjati njihove pravice. V Sloveniji je bil urad odprt na praznik sv. Jožefa (19. marec) leta 2002. Dejavnosti Jezuitskega združenja za begunce Slovenije so pravno svetovanje, psihosocialno svetovanje in podpora, izobraževanje predvsem preko računalniških tečajev, pastoralna skrb, ozaveščanje javnosti, raziskave in mrežno delo ter zaščita človekovih pravic.

Trenutno naša nevladna organizacija vsako leto usposablja prostovoljce za delo in služenje ljudem na poti.

Obiskujemo tujce v Centru za tujce, ki je institucija zaprtega tipa in ga vodi slovenska policija. Obiskujemo tudi prosilce za mednarodno zaščito v Azilnem domu, ki je institucija odprtega tipa. Pomagamo pa tudi beguncem, ki so že prejeli status begunca, da se lažje integrirajo v slovensko družbo.

V preteklih letih smo v Portorožu organizirali tedenske počitnice za ljudi

v Centru za tujce in tudi uspešno izvedli raziskave o Centru za tujce. Sad zadnje raziskave, ki je bil del evropske raziskave o Centrih za tujce, je tudi t. i. soba za tišino, kjer lahko ljudje različnih veroizpovedi molijo, se umirijo – se srečajo z b/Bogom. Za tiste, ki so katoliške veroizpovedi, pa se lahko daruje sveta maša in se izvaja pastoralno skrb. Center za tujce obiskujemo

enkrat tedensko, kjer izvajamo psihosocialno pomoč ter se družimo s tujci, ki so nastanjeni v Centru za tujce. Imamo posebne večere, ki polepšajo bivanje tujcev v Centru. Pred božičem imamo božično-novoletni koncert, za dan kulture imamo večer v medkulturnem dialogu, pred dnevom begunca pa imamo t. i. igre brez meja.

Pri našem delu je pomembno medijsko področje. V ta namen imamo vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 18.30 oddajo na Radiu Ognjišče z begunsko tematiko z naslovom *Gradimo odprto družbo*. Preko teh oddaj ozaveščamo slovensko družbo glede begunskih, migracijskih in razvojnih vprašanj. V oddajah spregovorimo o življenju in težavah prosilcev za mednarodno zaščito, nedokumentiranih tujcih v Centru za tujce ter o beguncih. Članke in poročila o našem delu lahko berete

na TV, radiu, v časopisih in na spletnih straneh. Sodelovali pa smo tudi pri okroglih mizah in konferencah na župnijah ter v šolah, kjer smo spregovorili o našem delu in poslanstvu.

V teh letih je bilo veliko srečanj s predstavniki Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) in nevladnih organizacij pri usklajevanju naših mnenj in načrtov za boljše sodelovanje, ter za izboljšanje zakonov, ki obravnavajo

to področje. S tem je povezana tudi dejavnost vplivanja (lobiranja) na tiste, ki pišejo ter sprejemajo zakone.

In še nekaj statističnih podatkov, da bomo lažje spoznali ter razumeli begunsko tematiko v naši državi. V letu 2014 je Republika Slovenija (RS) sprejela 385 prošelj za mednarodno zaščito, status beguncev pa je dala 44 ljudem. V letu 2013 je RS sprejela le 272 prošelj za mednarodno zaščito in je dala status begunca 37 osebam. Struktura prosilcev za mednarodno zaščito pa je bila leta 2014 taka: največ jih je prišlo iz Sirije, sledijo prosilci iz Afganistana, Pakistana ter Kosova. V letu 2013 je največ ljudi prišlo iz Sirije, sledijo prosilci iz Kosova, Alžirije in šele na četrtem mestu iz Afganistana.

Misel za konec

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije že od začetka služi ljudem na poti ne glede na vero, raso ali narodno pripadnost. Tega se bo držala tudi v prihodnje. Slovenija je za mnoge še vedno bolj tranzitna kot pa ciljna država. A tudi to se lahko spremeni. V duhu solidarnosti in delitve bremen med evropskimi državami bo v naslednjih dveh letih RS sprejela 250 beguncev. Številka v primerjavi z drugimi evropskimi deželami ni velika, a je velika za Slovenijo.

Trenutno so zelo obremenjene južnoevropske dežele, kot so Italija, Malta in Grčija, ki so – govorim simbolno – 'vrata' v schengensko evropsko področje. Predvsem Italija sprejme veliko tujcev, ki se nato porazgubijo po različnih evropskih državah, kjer imajo tujci kakšne sorodnike ali znanke. Vedno bolj obremenjene dežele pa postajajo Makedonija, Srbija, Avstrija in predvsem Madžarska. Madžarska je postavila celo 4 metre visoko in 175 km dolgo ograjo na srbsko-madžarski meji, da bi preprečila prihod beguncev v svojo državo. Vendar to ni rešitev, saj bodo begunci poiskali nove poti prehodov v zeleno državo.

Evropa, in s tem tudi Slovenija, postaja vedno bolj multikulturna, multi-etnična in multireligiozna. Bomo znali sprejeti ta izziv v naši domovini in bili odprti do tujih ljudi? ■

Foto: Peter Prebili

iz Azilnega doma. To je bilo v veliko veselje udeležencev, saj so nekateri prvič videli morje. Marsikdo je imel počitnice po dolgih letih in se je naučil tudi plavati. Trenutno poteka v Azilnem domu vrtec in ustvarjalne delavnice za otroke in za moške, ki jih izvajajo prostovoljci pri Jezuitskem združenju za begunce Slovenije.

V preteklosti smo organizirali izobraževalne seminarje za zaposlene